

Nosánik ryhovaný (*Otiorrhynchus sulcatus*)

Nosánik ryhovaný, polyfágnny škodca, sa dnes vyskytuje už celosvetovo. Žije na veľkom počte hostiteľov, na okrasných bylinách a drevinách, viniči hroznorodom, jahode či maline. K príznakom poškodenia patria obzreté puky, listy či iné mäkké časti rastlín. Larvy požírajú jemné koreňky alebo sa vžierajú do okrajových častí hrubších koreňov. Rastliny napadnuté nosánikom sú vo všeobecnosti pomalšie v raste, vädnú, v krajnom prípade až odumierajú. Nebezpečný je aj pre rastliny pestované v skleníkových substrátoch, prípadne pre krytokorenné sadenice.

Škodca prezimuje ako dospelce alebo larva, ktorá sa kuklí v priebehu júna. Dospelce sa začínajú objavovať v júli, vajíčka kladú na konci leta a na jeseň. Takto škodcovia prezimujú a následne kladú vajíčka počas nasledujúceho roka. Vývin jednej generácie trvá dva roky.

Vajíčka sú kladené na pôdu alebo v blízkosti koreňového krčka hostiteľa. Pre larvy sú najskôr najvhodnejšou obživou čiastočky rastlín v pôde, no neskôr obžierajú aj korene. Nosánik ryhovaný sa rozmnožuje partenogeneticky, čo znamená, že nový jedinec sa vyvíja z neoplodneného vajíčka.

Dospelce, s pozdĺžne oválnym telom, dorastá do dĺžky 10 mm. Nosec má pozdĺžne vráskavý a štít hrubo zrnitý. Na podlhovastých krovkách sa nachádza 10 pozdĺžnych rýh, ktoré sú pokryté malými chlpkami (bielej alebo červenkastej farby). Telo je zhora čierne, prípadne smolovo hnedé a na spodnej strane naopak sivé s bodkami a chlpkami. Vajíčko, najskôr bledé a neskôr hnedé až čierne, má hladký povrch. Larva má žltobiele telo a hnedú hlavu.

Nosánik ryhovaný je aktívny v noci, cez deň sú chrobáky spravidla v rôznych úkrytoch a unikajú pozornosti. Ako jeden z možných spôsobov ochrany odporúčame mechanické sklepanie dospelcov z rastlín. Je možné vykonať aj chemickú ochranu, kedy opäť ideálnym časom na jej vykonanie sú večerné hodiny, a to pri objavení sa prvých príznakov poškodenia. Prípravky na listové aplikácie určené špeciálne proti tomuto nosánikovi nie sú však momentálne povolené žiadne. Použiť možno prípravky povolené proti cicavým a žravým škodcom všeobecne, ktorými sú Decis EW 50, Decis Protech a Delta EW 50 s účinnou látkou deltamethrin určené pre jadrovinu, čerešňu, višňu a slivku. Na okrasné rastliny je takto povolený NeemAzal T/S s účinnou látkou azadirachtin. Na dezinfekciu pôdy alebo pôdnych substrátov (napr. pre skleníky) možno použiť prípravok Basamid. Pred jeho použitím si treba dôkladne prečítať etiketu a splniť všetky podmienky použitia.

Ing. Ivana Bugriová

ÚKSÚP – OOR

11.2.2022